door God tot stand komen, of het kan God believen voor dit buitengewone ingrijpen een mensch te bezigen, gelijk dit het geval was met de discipelen. Vooral echter kwam die ingrijping Gods tot stand *door Jezus*. Niet Jezus zelf deed dit dan *als mensch*, maar God deed 't *door hem*.

Vandaar dat bij die wondere genezing van dezen bezeten jongen, Jezus wel 't kwaad stuit, maar dat hier toch, dieper doordringend, door ons te belijden is, dat God 't door Jezus deed, gelijk Jezus straks zelf 't door zijn discipelen zou doen. Vandaar in de plotselinge genezing van dezen knaap de stille aanbidding van *de grootdadigheid Gods*.

Zoo is alle wonder een openbaring van *de grootdadigheid Gods*, d. i. van wat God buiten den natuursamenhang doet, om de scheur die Satan, en de mensch als zijn instrument, in Gods schepping aanbracht, te helen.

Ware er geen val geweest, en geen zonde uit Satan in den mensch, en uit den mensch in het aardsche leven ingeslopen, er zou van geen wonder ooit sprake zijn geweest.

Het alomvattend uitglanzen van de grootdadigheid Gods lag in de oorspronkelijke Schepping; en alleen toen Satan de uitnemendheid van die Schepping brak en verstoorde, moest de grootdadigheid Gods, na den val, reddend en herstellend intreden.

Van Gods zijde ontbrak er aan de oorspronkelijke Schepping niets. Het Paradijs was een volkomenheid. Doch toen eerst in de geestenwereld, en daarna uit die geestenwereld op deze aarde, de val insloeg en het bederf inbrak, toen was alles verloren, tenzij 't God beliefde met zijn grootdadigheid de breuke op geheel wondere wijze te helen.

Op de nieuwe aarde en onder den nieuwen hemel zal van geen wonder meer sprake zijn. Komt eens die dag der Voleinding, dan zal al wat bestaat weer beantwoorden aan de Grondwet van Gods Schepping, en zal er van heling of herstel door een wonderbaar ingrijpen, in alle eeuwigheid, geen sprake meer kunnen zijn.

Alles zal dan gered zijn, en van een opnieuw vereischte wondere redding zal geen sprake meer kunnen wezen.

De eere van de majesteit Gods staat 't hoogst, als 't al volkomen beantwoordt aan zijn Goddelijke grondgedachte, gelijk die in de Schepping beliehaamd was.

Doch treedt er nu door val en zonde verstoring in, dan ontplooit zich allengs een nog hoogere Godsgedachte, die 't mogelijk maakt, om wat viel en inzonk weer op te richten, en over te leiden in dien voleinden staat, waarin van geen val of inzinking ooit meer sprake kan zijn.

Zoo heeft de val en de daarop gevolgde redding een nog hoogere majesteit in God tot schittering gebracht, dan in 't Paradijs weleer geblonken had.

Herscheppen staat boven het scheppen.

Een prachtvaas tooveren, kan de aardsche kunstenaar, maar brak zijn vaas, die in nog sierlijker vorm herstellen, en zoo herstellen, dat ze niet meer breken kan, dat kan de menschelijke kunstenaar niet. Die grootdadigheid bezit alleen God.

En daarin nu juist schittert de majesteit van Gods wondere en almachtige genade, dat Hij niet alleen de heerlijkste kunstschepping in het leven riep, maar, toen die heerlijke schepping brak en in stukken viel, de grootdadige macht bezat, niet alleen om wat brak in volkomenheid te helen, maar 't zoo te helen, dat 't eens voleind, nimmer meer zal kunnen breken of scheuren, maar toonbeeld van de volstrekte volkomenheid zijn en eeuwig blijven zal.

En dit nu, wat in geen creatie ooit vallen kon, dat is de *grootdadigheid Gods* die 't eeuwig voorwerp van onze aanbidding zal zijn.

Dr. A. K.

Amsterdam, 21 September 1917.

Steeds donkerder teekent zich de toekomst voor Europa en ook voor ons vaderland af.

Hoewel de oorlog, die Europa en heel de wereld in vlam zette, nu meer dan drie jaar heeft geduurd, is er nog altoos geen sprake van, dat een der beide partijen een zoo beslissende overwinning heeft behaald, dat daardoor de tegenstander op de knieen is gebracht. Al werden reeds millioenen menschenlevens geofferd, bloeiende landstreken verwoest, hongersnood en ellende over de volkeren gebracht, het beoogde doel werd door geen der oorlogvoerende partijen bereikt. Ook dezen zomer gelukte het Frankrijk en Engeland trots reusachtige krachtsinspanning niet om den vijand uit het bezette land te verdrijven, België weer vrij te maken en de voor Engeland's handel zoo gevaarlijke duikbootenbasis aan de Belgische kust te vernietigen. Duitschland kreeg op het Westerfront gevoelige klappen; Hindenburg's leger moest een belangrijk stuk terug; maar door den ijzeren muur heenbreken konden Engeland en Frankrijk niet. Van het doel: de Duitschers achter den Rijn terug te werpen, is men nog even ver verwijderd. Ook bij de Isonso, waar het heette dat de zwakste plek der Centrale machten te vinden was, bracht de strijd geen beslissing. Hoe heldhaftig de Italiaansche troepen onder Cadorna's leiding telkens storm liepen op de bergvestingen, de weg naar het zoo vurig begeerde Triëst kon nog altoos niet worden ontsloten en elke nieuwe slag liep op een nieuwe mislukking uit. Zelfs bleek de weermacht van Duitschland en Oostenrijk nog groot genoeg om niet alleen op deze beide fronten stand te houden, maar om de Russen uit Galicië en de Boekowina te verdrijven en in het hooge Noorden zich op verrassende wijze meester te maken van de zoo belangrijke vesting Riga.

Zoo gaan we den winter tegen, die het bloedig oorlogsspel wel weer voor een tijdlang stop zal zetten, maar alleen opdat beide partijen zich die rust ten nutte kunnen maken teneinde zich nog beter toe te rusten voor het nieuwe voorjaarsoffensief, dat in 1918 ons wacht. Natuurlijk zal men ook dan de volkeren, die onder den druk van den oorlog zoo bang te lijden hebben en naar het einde reikhalzend uitzien, weer paaien met de voorstelling, dat nu de beslissende worsteling aanvangt en de eindelijke overwinning zekerder is dan ooit. Amerika wapent en drilt reeds zijn millioenenlegers, die het in het aanstaande jaar over den Oceaan zenden zal om het gehate Duitschland te overwinnen, en wanneer Rusland, door revolutiekoorts verzwakt en door anarchie bedreigd, den strijd niet langer volhouden kan, zal Japan het wel met ammunitie en legertroepen te hulpe komen. Zoo zal de worsteling steeds feller en ontzaggelijker worden. Alle volkeren en natiën zullen er aan deelnemen. Schier niet één land zal meer neutraal kunnen blijven. Men ziet het aan de machtige pressie reeds nu door Amerika op de neutrale volkeren uitgeoefend, die met hongersnood gestraft worden, wanneer ze niet naar de pijpen der Ententemogendheden dansen.

De hoop, dat de volkeren eindelijk tot bezinning zullen komen en zich over een eervollen vrede zullen verstaan, waarbij naar de vroegere leuze van Wilson »noch van overwonnenen noch van overwinnaars« sprake is, is dan ook uiterst gering. Het Russische volk, na het juk van den Czaar te hebben afgeschud, heeft wel het eerst van een vrede zonder annexaties en schadevergoedingen gesproken, maar het vond geen weerklank bij de andere Mogendheden, waarmede het in bond stond, en het is te zwak en te verdeeld om zijn vredeswil aan zijn bondgenooten op te leggen. En zeker is er ook bij de andere volkeren een steeds toenemend verlangen naar den vrede, vooral onder de arbeidersbevolking, merkbaar, maar de oorlogsgezinde pers hitst de publieke opinie op, en de regeerders die de macht in handen hebben, willen van den vrede nog niets weten. Zeker, niet één hunner waagt het dit openlijk uit te spreken; aller doel heet de vrede te zijn; maar voor het verkrijgen van dien vrede worden dan eischen gesteld, waarvan ieder weet, dat de tegenpartij ze niet aannemen kan zonder door den bitteren nood van het wapengeweld daartoe gedwongen te zijn.

De Stockholmsche conferentie, waar de socialisten van alle landen zich weer vereenigen zouden om den vrede aan de wereld te brengen, liep dan ook, hoe goed die poging bedoeld was, op een fiasco uit. De Entente-mogendheden veroorloofden niet eens aan haar onderdanen, aan die conferentie deel te nemen en de arbeidersorganisatiën, hoe hoogen toon ze ook voerden, bogen voor dat verbod het hoofd.

Meer beteekenis had zeker het vredesvoorstel van den Paus, die als hoofd der Roomsch-Katholieke Kerk met een voorslag, die uiterst voorzichtig gesteld was, zich tot de oorlogvoerende Mogendheden zelve wendde. Maar het onthaal, dat dit vredesvoorstel bij de Entente-pers vond, het antwoord dat Wilson reeds gaf en dat voor Duitschland zoo diep krenkend was, en de verzekering door de andere Ententeregeeringen gegeven, dat haar antwoord zakelijk niet van dat van Amerika's president verschillen zal, geeft weinig hoop, dat uit deze vredesactie een afdoend resultaat zal worden geboren. Duitschland en Oostenrijk mogen bereid genoeg wezen om op dat vredesvoorstel in te gaan, wat baat dit, zoolang de bereidwilligheid om over den vrede te onderhandelen, van één zijde alleen komt?

Natuurlijk wil dit niet zeggen, dat we daarom als Christenen niet van harte elke poging zouden moeten steunen, die tot den vrede leiden kan. Zelfs zijn we dankbaar, dat de actie in dezen niet alleen aan den Paus zal worden overgelaten, maar dat van Nederland uit een poging zal worden beproefd om ook door de Protestantsche Kerken in de neutrale landen een vredesmanifest tot de oorlogvoerende Mogendheden te laten richten. Het blijft onze dure roeping als Christenen, om tegen de gruwelen van dezen oorlog in Christus' naam te protesteeren, alles te doen wat in ons vermogen is, om de vredesgezindheid aan te wakkeren en vooral door het gebed gedurig den Heere onzen God te smeeken, dat Hij, die alleen het oorlogsgeweld stuiten kan, den vrede ons herschenke. Maar wie, die op de teekenen der tijden acht geeft, durft hopen, dat die roepstem tot vrede gehoor zal vinden, waar de oorlogshartstocht nog altoos de volkeren gevangen houd?

Zoo gaan we dan vol bange zorg de toekomst tegen. Ook van ons eigen volk. Steeds benarder en benauwder wordt toch onze positie. Was er reeds den vorigen winter gebrek aan licht, aan brandstof en voedsel, toch kwamen we, hoe krap ons alles werd toegemeten, den langen en fellen winter nog door. In dezen zomer, die weer zonnelicht en zonnewarmte bracht en ons overvloed schonk, ademden we op. Maar nu de winter opnieuw komt, vervult de bangste zorg ons aller hart. De nood zal nu nijpen gaan. Het broodrantsoen wordt al kariger, en vooral voor onze arbeidende bevolking is dat zoo bitter te betreuren. Waar men vroeger een week van leven moest, moet men nu twee weken mee toe. Bij het lichtgebruik moeten we ons tot het uiterste beperken. De kleine maat van brandstoffen ons toegemeten, reikt nauwelijks toe, zelfs wanneer de winter zacht is, en hoe zal het gaan, wanneer we weer een even strengen winter moeten doorleven. Zal de kolentoevoer uit Engeland en Duitschland worden toegestaan of geheel worden afgesneden? En bovenal, hoe zal het gaan met onzen graantoevoer uit Amerika? Het schrikbeeld van den honger nadert ons volk al meer. Daarbij komt, dat door het gebrek aan kolen fabriek na fabriek wordt stop gezet en de werkeloosheid op schrikbarende wijze toeneemt. Onze boerenstand klaagt en zucht onder de distributiemaatregelen der Regeering. En het aardappelenoproer, dat in Juli in de hoofdstad ontstond, toont, hoe het gist en woelt onder de bevolking in onze groote steden en er slechts een vonk noodig is om het buskruit te doen ontvlammen.

Zoo is er wel reden om schier twijfelmoedig te vragen: „Wie zal ons 't goede toch doen zien?" Moge daarom te meer, nu deze bange en benauwde tijden over ons beschikt zijn, de bede van den Psalmdichter uit ons hart opklimmen:

»Doe Gij o Heer na 't angstig klagen
Ons 't lieflijk licht uws aanschijns dagen
En wil uw rijke gunst ons biên«.

De opening der lessen aan de Vrije Universiteit.

Naar oude gewoonte werden op den derden Woensdag in September de lessen aan de Vrije Universiteit weder geopend, doordat in de Theologische faculteitszaal een samenkomst werd gehouden van Directeuren, Curatoren, Professoren en Studenten. De pro-rector Prof. Dr. L. Rouman hield daarbij een toespraak, en daarna werd in hartelijk gebed de zegen des Heeren afgesmeekt over den arbeid aan onze Hoogeschool ook in den nieuw begonnen cursus.

In memoriam Prof. Dr. J. Woltjer.

Werd onze Gereformeerde Universiteit in den aanvang van dit jaar reeds diep geslagen, doordat een van haar stichters en eminentste hoogleeraren Prof. Dr. F. L. Rutgers weggenomen werd, een niet minder zware slag trof haar dezen zomer, doordat het God den Heere behaagde ook Prof. Dr. J. Woltjer tot zich te roepen.

Dat de ernstige krankheid, die zich van hem had meester gemaakt, weinig hoop op herstel bood, was in den kring der Universiteit reeds lang bekend. En toch is, toen de slag viel, wel diep door allen gevoeld, welk een onherstelbaar verlies door zijn heengaan werd geleden.

Prof. Woltjer, die schier van de stichting onzer Hoogeschool af aan haar werkende was, en die jarenlang heel alleen den last van de Literarische faculteit te torsen had, was een man van zoo rijke geestesgaven, van zoo veelomvattende kennis, bovenal van een zoo vaste beginseltrouw, dat we God den Heere niet genoeg kunnen danken, die zulk een hoogleeraar aan de toen nog jonge stichting, die haar sporen op het gebied der wetenschap nog te verdienen had, geschonken heeft. Zijn roem als wetenschappelijk man stond zoo hoog, dat meermalen de poging beproefd werd om hem voor een kathteder aan de Rijksuniversiteiten te winnen. In het Gereformeerd gymnasium te Amsterdam schiep hij een model-inrichting voor de Christelijke gymnasia en een uitnemende kweekschool van de studenten, die onder hem studeerden. Op paedagogisch gebied was hij de raadsman voor heel ons Christelijk onderwijs. Hoezeer ook de Regeering op dat gebied zijn verdiensten waardeerde, bleek wel, toen ze hem tot voorzitter benoemde van de Ineenschakelingscommissie, die een herziening van heel ons onderwijs tot stand zou brengen, en het lijvige rapport, door deze Commissie ingediend, was niet het minst vrucht van zijn arbeid. In de Eerste Kamer werden zijn adviezen, vooral in onderwijsquaesties, steeds op hoogen prijs gesteld. Gewaardeerd werd hij door zijn vrienden en door zijn tegenstanders evenzeer, om de degelijkheid van zijn kennis, om de oprechtheid van zijn karakter, om de eerlijkheid, waarmede hij altoos voor zijn overtuiging uitkwam.

Veel schrijven heeft Prof. Woltjer niet gedaan, en wel diep moet het betreurd worden, nu hij is heengegaan, dat hij de vrucht van zijn colleges niet in blijvenden vorm voor ons beschikbaar heeft gesteld. Wat hij echter schonk, vooral in zijn uitnemende rectorale oraties, zal een kostbare schat blijven, omdat hij daarin de fundamenteele lijnen trok voor de philologische wetenschap naar Christelijke beginselen. Als docent was hij ongeëvenaard, en zijne leerlingen, niet alleen de philologen in engeren zin, maar ook degenen, die zijn propaedeutische colleges volgden of zijn colleges over philosophische vraagstukken, zullen de dankbaarste herinnering aan hun leermeester bewaren. Streng was hij in de eischen die hij hun stelde, maar die strengheid werd toch altoos weer getemperd door de hartelijke liefde, die hij elk zijner leerlingen toedroeg. De helderheid, waarmede hij de moeilijkste vraagstukken wist uiteen te zetten, de groote nauwkeurigheid bij zijn wetenschappelijk onderzoek, en de schier encyclopaedische kennis, waarover hij beschikte, wekten steeds de bewondering zijner leerlingen, en daaraan was het niet het minst te danken, dat hij zoo vormend op hen kon inwerken.

Zoo heeft de arbeid van Prof. Woltjer wel een rijke beteekenis gehad en kostelijke vrucht voor Gods Koninkrijk gedragen. Al bleef het een bittere teleurstelling voor hem, dat de rijpste vrucht van zijn arbeid, die in het rapport der Ineenschakelingscommissie was neergelegd, niet tot wet werd verheven, aan waardeering van zijn eminente gaven heeft het, ook van de zijde der Regeering, niet ontbroken. Niet alleen dat ze hem het ridderkruis van den Nederlandschen Leeuw schonk en hem tot Commandeur benoemde in de orde van Oranje Nassau, maar hij was ook de eerste Gereformeerde hoogleeraar, die lid werd van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen.

Voor de Vrije Universiteit zal het wel een uiterst moeilijke taak wezen om de thans opengevallen plaats weer te vervullen. Mannen als Prof. Dr. J. Woltjer, in wie de rijkste wetenschappelijke gaven met zulk een oprecht Christelijk geloof en zulk een vastheid van beginsel vereenigd zijn, zijn zoo moeilijk te vinden. Het was zulk een wondere genade Gods, dat Hij bij de stichting onzer Hoogeschool zulke mannen ons geschonken heeft. Moge van Hem onze verwachting zijn, dat Hij ze ook in de toekomst ons niet zal onthouden.

In Memoriam Mevrouw Janssonius.

Ook het Hospitium onzer studenten leed een gevoelig verlies, doordat de Directrice, Mevrouw Janssonius, na een korte ongesteldheid ons ontnomen werd.

Een woord van warme hulde aan haar nagedachtenis moge daarom in ons blad haar worden gewijd. De taak om Directrice van een studentenhospitium te zijn, is geen gemakkelijke. Ze heeft niet alleen een uitnemende huishoudster te wezen, die voor de stoffelijke belangen van zulk een groote huishouding heeft te zorgen, maar ze heeft ook — en vooral van een hoogstaande vrouw kan op jonge mannen zooveel invloed uitgaan — geestelijke leiding te geven. Mevrouw Janssonius heeft die dubbele taak op uitnemende wijze vervuld. Ze is voor menig student, die in het Hospitium woonde, tot rijken zegen geweest. Ze had de gave om het hart en het vertrouwen van haar studenten te winnen, die haar in den vertrouwelijken omgang liefst »tante« noemden. Er was in haar, die zelve nooit gehuwd was geweest, die echt moederlijke trek, die haar het volle hart aan haar »zonen« geven deed en van zelf wederliefde wekte. Voor gevaren, die vooral in een groote wereldstad, zoo veelvuldig zijn, wist ze haar studenten zoo trouwhartig te waarschuwen. Voor degenen die in moeite en zorg waren, was ze een geestelijke leidsvrouw. Hetgeen verloren dreigde te gaan, zocht ze met Christelijke liefde te behouden. Ook haar nagedachtenis zal onder onze studentenwereld bewaard blijven met dankbare waardeering.

Gereformeerden in de verstrooiing.

Dr. H. A. van Andel zond ons het volgende schrijven toe, dat we om het hooge belang van dit vraagstuk hier een plaats verleenen:

Nederland heeft tegenover Indië een plicht te vervullen. God heeft in Zijn voorzienig bestel aan een volk van zes millioen de taak toevertrouwd, de 45 millioen inwoners van deze landen op te voeren tot de hoogte der Christelijke beschaving.

De Christelijke godsdienst is de bron dier beschaving. Het Christendom zelf is de boom, waaraan die beschaving als vrucht groeit. Zal een volk bij den voortduur de vrucht genieten, dan zal de boom niet gemist kunnen worden. Voor het opbloeien dier beschaving en voor haar bestand is de prediking van den Christelijken godsdienst van het hoogste gewicht. De zendingstaak is het hart van onzen nationalen plicht. De Kerken in Holland hebben de eerste en voornaamste roeping in de vervulling van onze nationale taak. En Kerken en Zendingsgenootschappen wijden zich met ijver aan die Evangelie-prediking.

Maar het zendingswerk is niet de volle vervulling onzer nationale verplichtingen. De zegeningen der Christelijke beschaving, vruchten van het Christendom, moeten reeds onder het bereik dezer volken worden gebracht, als zij het Christelijk geloof nog niet omhelsd hebben. Deze volken mogen die vruchten reeds genieten, voordat ze gegroeid zijn aan den boom van hun eigen Christelijk geloof. De Christelijke beschaving brenge reeds haar weldaden aan deze volken, voordat ze gekerstend zijn. Op de voltooiing van den langzamen gang van het zendingswerk mag Nederland niet wachten. Bestuur en rechtspraak, opvoeding en onderwijs moeten deze volken doen deelen in de vruchten, die het Christendom aan Nederland heeft gebracht. Deze landen moeten bestuurd worden naar de regelen der Christelijke rechtvaardigheid. Een onpartijdige rechtspraak zij de toevlucht der verdrukten. De eigendom moet tegenover willekeur en baatzucht beschermd worden. De vrouw worde opgeheven tot een hoogte, overeenkomend met haar recht en waardigheid. Het kind worde onder hoede genomen. opdat het niet uitgebuit worde door werkoverlading en vooral door onzedelijk bedrijf. Onderwijs brenge de ontwikkeling der Westersche Christenvolken naar deze volken over. Het Christelijk gezin toone in aanschouwelijk voorbeeld den persoonlijken en den maatschappelijken zegen van het Christelijk gezinsleven.

De Christenen in Nederland, ook de Gereformeerde, zijn de eerstgeroepenen om aan deze taak mede te werken. De zegeningen der Christelijke beschaving kunnen het best worden overgebracht door de aanhangers der Christelijke levens- en wereldbeschouwing. Persoonlijk, levend contact met het Christendom is, zoo al niet onmisbare voorwaarde, dan toch een voorname factor voor wie de Christelijke beschaving onder een ander volk hebben uit te dragen.

Het is opmerkelijk, dat er in den regel juist zoo weinig belijdende Christenen naar Indië gegaan zijn. De laatste jaren hebben hierin eenige verandering gebracht. Maar het heeft lang geduurd, voordat de Christelijke ouders hun zonen naar Indië lieten trekken. En..... het is te begrijpen ook. Indië is in vele opzichten een heerlijk land, en de taak, die Holland hier heeft te vervullen, is een grootsche. Maar het zedelijk en geestelijk peil der Hollandsche maatschappij in Indië beantwoordt in vele opzichten niet aan de hoogte van die taak. Er is hier een sterk materialistisch element, geldverdienen en een groot pensioen zijn idealen, die over het algemeen veel te hoog worden aangelagen. En op moreel gebied is er bedenkelijke slapheid in de keur der publieke opinie en kan er veel meer mee door dan in Holland. Daarbij komt, dat Indië een reusachtig uitgestrekt land is. De weinige Hollanders worden over die groote oppervlakte uitgestrooid. In enkele hoofdplaatsen kunnen zich groepen van gelijkgezinden vormen. Maar grootendeels leven de Hollanders betrekkelijk eenzaam. En het klein aantal Christenen maakt, dat vooral de Christenen in den regel alleen staan in hun naasten kring. Ieder weet, hoe moeilijk het is, zijn overtuiging te handhaven als men alleen staat, en hoe noodig het is, dat onze overtuiging gevoed wordt uit onzen naasten levenskring. Vele jongelui, aan wier beslistheid in Holland niet werd getwijfeld, bleken niet bestand tegen de beproevingen der Indische maatschappij. En ook zij, wier geloof niet bepaald schipbreuk leed, kwamen in den regel zóó onder den invloed van den algemeenen geest, dat hun geestelijk leven een kwijnend bestaan ging lijden.

In de laatste jaren is in Indië met ernst de vraag onder de oogen gezien: op welke wijze kunnen de Gereformeerden, die over heel Indië verstrooid zijn, geestelijk verzorgd worden? De Kerk van Batavia heeft zich zeer beijverd een antwoord op die vraag te vinden en dit antwoord, voor zoover mogelijk, ook practisch toe te passen. Maar het terrein is veel te groot dan dat de enkele Gereformeerde Kerken met haar weinige Dienaren des Woords in dezen nood kunnen voorzien. Zelfs de hulpdienst van missionaire Dienaren des Woords en de gewaardeerde bereidheid van orthodoxe predikanten der Protestantsche Kerk bleken ten eenenmale onvoldoende. Het is èn theoretisch èn practisch volkomen duidelijk geworden, dat er hien Dienaren des Woords moeten komen, wier tijd en kracht geheel of ten deele bepaaldelijk bestemd zal zijn voor de geestelijke verzorging der verstrooide Gereformeerden.

Het spreekt bijna van zelf, dat die »verstrooide Gereformeerden", ook al genieten ze groote traktementen en al hebben ze een bereidwillig hart, niet in staat zullen zijn al de kosten van dezen betrekkelijk kostbaren arbeid te dragen. De groote afstanden leveren veel tijdverlies en hooge onkosten. Maar zou het wel billijk zijn, de kosten dezer verzorging geheel voor rekening der verzorgden te laten? Zij arbeiden hier immers mede aan een nationale taak. Men mag hen beschouwen als vertegenwoordigers van het Christelijk, nog meer bepaald van het Gereformeerd, Nederland. Zij zijn de personen, die uitvoering geven aan wat mede de plicht van elken Christen in Holland is. En als zij dan verzorging noodig hebben van hun eigen geestelijk leven, opdat zij de geestelijke opgewektheid mogen behouden, die ze behoeven voor de volvoering van hun taak, dan heeft heel de Gereformeerde gemeenschap, wier taak zij vervullen, een plicht tot steun. Hierover zal in Holland ook wel geen verschil van gevoelen zijn. De Hollandsche Kerken zullen met dankbaarheid de gelegenheid aangrijpen, haar zonen en dochteren in de verstrooiing te helpen verzorgen. De Hollandsche Kerken zullen zich verheugen, als de strijders op eenzame posten gesterkt zullen kunnen worden bij hun moeilijke taak. Er zal blijdschap zijn in de Hollandsche Kerken, als dit werk zóó geregeld zal kunnen worden, dat Gereformeerde ouders met meer vertrouwen hun zonen en dochters naar Indië zullen laten trekken. Er is hier in Indië zoo dringend behoefte aan versterking van het Christelijk element.

Vele lange beraadslagingen hebben ten slotte geleid tot een concreet plan, tot een voorstel, om een eersten stap te zetten op dezen weg. De Gereformeerde Kerk van Medan, ver van de andere Gereformeerde Kerken gelegen, heeft in haar naaste omgeving vele »Gereformeerden in de verstrooiing". In Medan zelf wonen 57 Gereformeerden, groot en klein. En nu heeft die kerk er een terrein bijgekregen, waar nog 73 Gereformeerden wonen. De Kerk van Medan wil nu voor haar leden te Medan (de kleinere helft van het geheel) en voor haar buitenleden, die de meerderheid vormen, een Dienaar des Woords beroepen. Hoogstens de helft van zijn tijd en krachten zal deze besteden aan de Gereformeerden te Medan zelf, voor minstens de helft zal zijn arbeid zijn onder de buitenleden. Die buitenleden wonen verstrooid in het noordelijk deel van Sumatra, en ook nog in Singapore en Penang, twee Engelsche bezittingen. Dat noordelijk deel van Sumatra is bijna zevenmaal zoo groot als heel Nederland. Niemand zal wel zeggen, dat deze Dienaar des Woords op te beperkt terrein aan den arbeid wordt gezet.

Er is in Medan een heerlijke opbloei van kerkelijk leven. De liefde heeft de harten tot actie geprikkeld, heeft ijver en mildheid gewekt. Het wekt verwondering, hoeveel de kleine Kerk van Medan weet bijeen te brengen voor haar kerkelijk leven. Het aantal kleine gezinnen te Medan is in staat en bereid te betalen haar vol aandeel in de kosten van den te beroepen Dienaar des Woords. Maar voor de buitenleden, onder wie de arbeid zeer tijdroovend en kostbaar is, voor de verstrooiden in hun eenzaamheid, wordt van de Hollandsche Kerken hulp gevraagd.

Van een klein volk, dat een groote taak heeft, worden eens groote daden en ook wel groote offers verwacht. Van de Christenen onder zulk een volk mogen groote daden, ook groote offers op Christelijk gebied worden verwacht. En de Kerken onder zulk een volk zullen, indien ze haar roeping verstaan, ook bereid zijn tot groote daden, tot groote offers voor het Kerkelijk leven. Daarom leeft hier in Indië de verwachting, dat onze Kerken in Holland met blijdschap zich eenige opoffering zullen getroosten, opdat haar kinderen in Indië beter geestelijk verzorgd zullen worden.

Dr. H. H. K.

Officieele Berichten.

Vrije Universiteit.

Men schrijft ons:

Een der belangrijkste fondsen en toch het meest noodlijdende is het Studiefonds.

Jaarlijks is op dit fonds een belangrijk tekort. Niet omdat er te veel wordt uitgegeven, maar omdat er te weinig wordt ontvangen.

Het tekort op het Studiefonds zou veel grooter zijn, indien niet door de oud-studenten der Vrije Universiteit voor vermeerdering van inkomsten werd gezorgd.

Eenige oud-studenten hebben voor eenige jaren het studenten-Studiefonds in 't leven geroepen. Van dit fonds zijn alleen oud-studenten leden, en de gelden, door dit fonds bijeengebracht, worden jaarlijks in de kas van het Studiefonds gestort.

In 1915 bedroeg deze storting *f* 1000 in 1916 *f* 1200 en voor 1917 zijn de inkomsten op *f* 1400 begroot.

Belangrijk kunnen deze inkomsten worden vermeerderd, indien men doet als te Utrecht, Den Haag, Schiedam, Vlaardingen, Delft en andere plaatsen, waar hulpvereenigingen zijn opgericht. Hier is een heerlijk werk voor de vrouwen Onder de leiding van een der heeren oud-studenten wordt een hulpvereeniging opgericht, en der dames leden dezer hulpvereeniging richten zich tot de leden en begunstigers der vereeniging voor Hooger onderwijs met het verzoek, een kleine bijdrage te geven voor het Studenten-Studiefonds.

In *de Heraut* van de vorige week werd de opbrengst van de hulpvereeniging te Utrecht verantwoord, tot een bedrag van *f* 130, vorig jaar was dit bedrag *f* 114.

Belangrijk was ook de bijdrage door tusschen-